

Wet Voorschriften vrijstelling leerplicht bij richtingbezwaren

Reactie van een Thuisonderwijs ouder.

L.S.,

Met dankbaarheid heb ik als thuisonderwijs ouder geconstateerd dat het kabinet in het regeerakkoord heeft vastgelegd om thuisonderwijs als reguliere mogelijkheid op te nemen. Op dit moment bestaat thuisonderwijs formeel niet. Er is weliswaar artikel 5b, maar de willekeur van gemeenten in de omgang hiermee en het feit dat de rechterlijke macht meermalen gezinnen heeft moeten beschermen tegen acties van LPA's, maakt het wenselijk dat er een wettelijke regeling komt. M.i. is het ook belangrijk dat kinderen, waarvan de ouders een beroep doen op artikel 5b, niet buiten het systeem vallen, maar gezien worden en een erkend diploma krijgen.

Belangrijke doelen bij de wettelijke regeling zouden moeten zijn:

a. **Makkelijker toegang tot thuisonderwijs.** Ouders zouden hier voor moeten kunnen kiezen zonder uitleg. Ook dient het mogelijk te zijn dat kinderen die op school hebben gezeten thuisonderwijs mogen volgen. Per schooljaar zouden ouders moeten kunnen kiezen tussen schoolonderwijs en thuisonderwijs. M.a.w. maak thuisonderwijs tot een reguliere variant en koppel het niet aan over te leveren levensbeschouwelijke bezwaren. De afgelopen maanden hebben veel kinderen schoolonderwijs op thuislocatie gevolgd door Corona-maatregelen en voor sommige kinderen heeft dat zeer goed uitgepakt. Er moet ruimte komen voor ouders om thuisonderwijs te geven, ook al hebben ze geen overwegende richtingsbezwaren.

b. **Borging van de kwaliteit van het thuisonderwijs.**

Voldoet deze wet hieraan?

M.i. schiet het onderliggende voorstel op beide punten zwaar te kort.

Ad a. Het maakt de toegang, die momenteel ingewikkeld is en leunt op welwillendheid van de LPA, nog ingewikkelder, omdat ook subjectiviteit van de inspectie een rol gaat spelen. Het levert ook geen flexibiliteit op. M.i. is hier helemaal geen aandacht aan gegeven.

Ad b. Er zitten een aantal positieve punten in t.a.v. de kwaliteitsborging:

- specialistische inspectie
- zelf op te stellen onderwijsplan
- ruimte voor eigen ontwikkelproces van de kinderen
- geen urennorm
- gezond leerklimaat
- focus op startkwalificatie

Er zijn echter ook ernstige problemen in dit voorstel. Die richten zich onder andere op punten waarbij **thuisonderwijs zwaarder wordt gecontroleerd dan schoolonderwijs**:

- Op school praat de inspectie niet met kinderen onder de twaalf over de kwaliteit van de school en de docent. Ik heb er ernstig bezwaren tegen dat de inspectie met kinderen onder de 12, laat staan onder de 5 (zoals dit voorstel zegt!) gaat spreken.
- Idem geldt voor toetsen. Het nut van toetsen in het P.O. staat stevig ter discussie. Nu is er één formele toets in het PO op 12 jarige leeftijd. Die zou volstaan voor thuisonderwijs. Toetsen op 6 en 9

jarige leeftijd: waarom? Wat voegt dit toe? Dit zijn moment opnamen... Dat moeten ouders gaan toewerken naar het behalen van toetsen. Waarom op school niet en thuis wel? Kortom, dit is schijnzekerheid en schijncontrole inbouwen.

Wat nu als een kind op zijn 9e een slechte toets maakt? Een docent op school kan dat relativeren. Slechte dag, momentopname. Maar gaat de inspectie dan een verzwaard traject in bij thuisonderwijs? Gelooft de inspectie een ouder als die zegt dat het een momentopname was en niet representatief voor de ontwikkeling van het kind?

Waar gaat het kind de toets doen? Welk effect heeft het op een kind als het opeens op een andere locatie een toets gaat doen? Kan de ouder erbij zijn in het belang van een kind? Stop met het idee van testen of beperk het tot de test die kinderen op de basisschool in groep 8 krijgen.

Overige bezwaren

- Welk kader krijgt de inspectie mee? Hoe gaan we nu willekeur uit het systeem halen? Inspectie is bedoeld om ouders te garanderen dat kinderen op school goed onderwijs krijgen. Ik kan leven met het feit dat de maatschappij ook kinderen wil beschermen tegen ouders die hun opvoedkundige taak niet aankunnen. Maar dat zal een 'inspectie light' moeten zijn t.o.v. schoolinspectie. Nu is het andersom. De inspectie wordt zwaarder aangezet thuis dan op school.

- Ook het bezoeken van de woning is onaanvaardbaar. Het schendt onnodig de privacy. Want het voegt niets toe. Immers, een TO kamer kun je voor het bezoek leegmaken, schoonmaken etc. Het geeft geen garantie. Bovendien, kunnen alle krappere wonende gezinnen een kamer vrijmaken? Hoe zorg je dat TO dan geen hobby van rijken wordt? M.a.w. de ouders zouden de keuze moeten hebben om de locatie van het gesprek te bepalen: thuis, bij de inspectie of op neutraal terrein.

- Kinderen van 12 jaar hebben het recht te worden gehoord. Dat lijkt mij prima. Een kind van 12 kan zich uiten en iets laten zien van het welbevinden. Maar, wat betekent dit gehoord worden? Zou een kind van 12 de ouders of verzorgers kunnen overrulen? (Die vraag krijgen 12 jarigen op school ook niet of ze schoolonderwijs of thuisonderwijs willen).

Of gaat de inspectie op basis van het gesprek beslissen of het kind liever naar school gaat? Ik zie hier allerlei problemen op doemen, als niet duidelijk vast ligt wat dit horen inhoudt en wat de inspectie hiermee kan en mag. Hoe weeg je de grondrechten dan? Prevaleert de veronderstelde mening van een 12 jarige of de godsdienstvrijheid van een ouder? Wat nu als de 12 jarige dan een jaar later zegt dat hij toch thuisonderwijs wil?

- Hoe bewijs je als ouder dat je voldoende Nederlands kent? Is een VMBO diploma voldoende? Graag duidelijker maken. Of moet elke ouder een test afleggen?

- Hoe bewijs je dat je pedagogisch-didactisch bekwaam bent? Er staat iets dat je in het onderwijsplan dat aan moet geven. Bijv. cursussen volgen. Dit is weer uiterst subjectief. Moet je niet gewoon zeggen dat een VMBO schooldiploma volstaat? En verder dat uit de opbouw van je onderwijsplan blijkt dat je begrijpt wat je kind nodig heeft ook op didactisch en pedagogisch terrein? Dus niet op diploma's sturen, maar op de inhoud van het plan.

- Op welke manier krijgen kinderen een startkwalificatie? Komt daar een specifieke mogelijkheid voor thuisonderwijs kinderen? Moeten opleidingen ze nu accepteren?

- Wat zijn de eisen aan het onderwijsplan? Hoe voorkom je dat ouders hele boekwerken gaan (over)schrijven om door de inspectie 'heen te komen'? Tijd die anders ook aan het kind had kunnen worden besteed? Hoe zorg je dat de bureaucratie beperkt blijft? Voorstel is om het te laten

beperken tot max. 3 A4 per kind en echt op hoofdlijnen beschreven wordt. Dat werkt het beste. Hoe kan je overigens bijsturen gedurende het jaar?

Financieel

Ik mis een financiële paragraaf in het voorstel. Als thuisonderwijs een wettelijke mogelijkheid wordt en er grote eisen aan ouders worden gesteld t.a.v. onderwijs, inrichting huis, volgen van cursussen etc. , dan is het alleszins redelijk dat de overheid zorgt voor een budget. Schoolonderwijs kost minimaal enkele duizenden euro's per jaar per leerling. Dat geld bespaart de overheid voor thuisonderwijs kinderen en zou dus in hen geïnvesteerd kunnen worden. Concreet: een vergoeding voor leermiddelen, reiskosten, excursies, inrichting van ruimte, etc. Vergoeding kan door een lumpsum bedrag, maar ook door in het onderwijsplan een financiële paragraaf toe te laten voegen en achteraf te laten verantwoorden.

Conclusie

Kortom, dit voorstel kan wat mij betreft per direct van tafel voor een beter voorstel. Tenminste als het idee is om thuisonderwijs mogelijk te maken. Dit voorstel lijkt eerder thuisonderwijs onmogelijk te makend, dan mogelijk.

Drs. J.H. Bonhof

Vader van kinderen die thuisonderwijs volgen.